

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

6 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 1762

31-08-2022 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

അസാപിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടപ്പാക്കിയ പദ്ധതികൾ

ചോദ്യം	ഉത്തരം
<p align="center">ശ്രീ വി ശശി</p>	<p align="center">ഡോ. ആർ ബിന്ദു (ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ-സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>
<p>(എ) പതിമൂന്നാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി കാലയളവിൽ അസാപിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടപ്പാക്കിയ പദ്ധതികളും അവയുടെ ഭൗതിക നേട്ടങ്ങളും വിശദമാക്കുമോ ;</p>	<p>(എ) വിദ്യാർത്ഥികളിലും, ഉദ്യോഗാർത്ഥികളിലും തൊഴിൽ നൈപുണ്യം വളർത്തിയെടുക്കുക വഴി പുതിയ തലമുറയുടെ തൊഴിൽക്ഷമത ഉറപ്പാക്കി, അത് വഴി തൊഴിലില്ലായ്മ എന്ന സാമൂഹികപ്രശ്നം ഫലപ്രദമായി പരിഹരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ, ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പിനു കീഴിൽ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്ന സ്ഥാപനമാണ് അഡീഷണൽ സ്കിൽ അക്വിസിഷൻ പ്രോഗ്രാം കേരള (അസാപ് കേരള). സർക്കാർ ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂളുകളിലും, ആർട്സ് ആൻഡ് സയൻസ് കോളേജുകളിലും പ്രവർത്തിക്കുന്ന 121 സ്കിൽ ഡെവലപ്മെന്റ് സെന്ററുകൾ, 99 എഞ്ചിനീയറിംഗ് കോളേജുകളിലും, 45 പോളിടെക്നീക് കോളേജുകളിലുമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന അഡ്വാൻസ്ഡ് സ്കിൽ ഡെവലപ്മെന്റ് സെന്ററുകൾ, വിവിധ ജില്ലകളിൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള 16 കമ്മ്യൂണിറ്റി സ്കിൽ പാർക്കുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലൂടെ ആണ് കേരളത്തിലെ നൈപുണ്യ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ അസാപ് ഏകോപിപ്പിക്കുന്നത്.</p> <p>നൈപുണ്യപരിശീലനം</p> <p>സംസ്ഥാനത്തെ അഭ്യസ്തവിദ്യരുടെ തൊഴിൽ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി അഡീഷണൽ സ്കിൽ അക്വിസിഷൻ പ്രോഗ്രാം കേരള മുഖാന്തരം അനവധി നൂതന കോഴ്സുകൾ ലഭ്യമാക്കുന്നു. ഈ കോഴ്സുകൾ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും ലഭ്യമാണ്. ബിസിനസ്സ് അനലിറ്റിക്സ്, ആമസോൺ വെബ് സർവീസ് അക്കാഡമി ക്ലൗഡ് ഫൗണ്ടേഷൻ, ആർട്ടിഫിഷ്യൽ ഇന്റലിജൻസ് ആൻഡ് മെഷീൻ ലേണിംഗ്, ഡ്രോൺ ടെക്നോളജി മുതലായ നൂതന കോഴ്സുകൾ ഇത്തരത്തിൽ ലഭ്യമാണ്. പ്രമുഖ ഇൻഡസ്ട്രികളുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടു കൂടി നടത്തപ്പെടുന്ന ഈ കോഴ്സുകൾ പഠിതാക്കളെ ഇൻഡസ്ട്രി</p>

നിലവാരത്തിലേക്ക് ഉയർത്തി തൊഴിൽ സാധ്യതകൾ വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ സഹായിക്കുന്നവയാണ്. **ഗ്രാമീണയുവതികൾക്ക് സബ്സിഡിയോടെ നൈപുണ്യ പരിശീലനം** ഗ്രാമീക് ഡിസൈനർ കോഴ്സ് വിദ്യാർത്ഥികളെ ഉയർന്ന വിഷയ ഇംപാക്ട് ഉള്ള പരസ്യങ്ങൾ, ബ്രോഷറുകൾ, മാഗസിനുകൾ, കോർപ്പറേറ്റ് റിപ്പോർട്ടുകൾ തുടങ്ങിയ ലേഔട്ടുകളും ആപ്ലിക്കേഷനുകളും വികസിപ്പിക്കാൻ പ്രാപ്തമാക്കുന്നു. നബാർഡിന്റെ (NABARD) സഹായത്തോടെ ഗ്രാമീക് ഡിസൈനർ കോഴ്സിൽ പരിശീലനം നേടുന്ന 116 ഗ്രാമീണയുവതികൾക്ക് ഫീ സബ്സിഡി നൽകുന്നുണ്ട്. ഇതിൽ 58 പേരുടെ പരിശീലനം നടന്നു വരികയാണ്. 216 മണിക്കൂർ ദൈർഘ്യം ഉള്ള ഈ കോഴ്സ് വിജയകരമായി പൂർത്തിയാക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥിനികൾക്ക് ഫീ ആയ 16000 രൂപയിൽ 12000 രൂപ നബാർഡ് വഴി സബ്സിഡി ആയി നൽകുന്നതിനൊപ്പം, പ്ലേസ്മെന്റും ഉറപ്പു നൽകുന്നുണ്ട്.

അസാപ് സെൽ

പ്രമുഖ വ്യവസായ മേഖലകളിൽ ലഭ്യമായിട്ടുള്ള തൊഴിലുകൾ സംബന്ധിച്ചും അത്തരത്തിലുള്ള തൊഴിലുകൾക്കു വേണ്ട നൈപുണ്യത്തെയും വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെയും സംബന്ധിച്ചും വിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും, വ്യവസായ മേഖലകളിൽ നിന്നുള്ള പ്രഗത്ഭരമായി സംവദിക്കുന്നതിനും അവസരമൊരുക്കുന്നതിനായി അസാപ് സെല്ലുകൾ ആരംഭിച്ചു. കേരളത്തിലെ 468 വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള 10822 വിദ്യാർത്ഥികൾ നിലവിൽ അസാപ് സെല്ലിന്റെ ഭാഗമാണ്.

അസാപ് പ്ലേസ്മെന്റ് പോർട്ടൽ

വിദ്യാഭ്യാസവുമായ യുവാക്കൾക്കിടയിലെ തൊഴിലില്ലായ്മ നിരക്ക് പരിഹരിക്കുക, തൊഴിൽ അന്വേഷകർക്ക് അവരുടെ യോഗ്യതയും വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തിനും അനുസരിച്ചുള്ള തൊഴിൽ കണ്ടെത്താൻ സഹായിക്കുക, തൊഴിൽ ദാതാക്കൾക്ക് തങ്ങൾക്കനുയോജ്യമായ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളെ കണ്ടെത്താൻ സഹായിക്കുക എന്നീ ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യങ്ങളോടെ 2021 മേയിൽ അസാപ് ആരംഭിച്ച പ്ലേസ്മെന്റ് പോർട്ടൽ തൊഴിൽദാതാക്കൾക്കും തൊഴിൽ അന്വേഷകർക്കും ഒരുപോലെ പ്രയോജനപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കോവിഡ് കാലഘട്ടത്തിൽ ക്യാമ്പസ് റിക്രൂട്ട്മെന്റ് വഴി ഉദ്യോഗാർത്ഥികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള സാധ്യതകൾ അടഞ്ഞ സാഹചര്യത്തിൽ തൊഴിൽ

ദാതാക്കൾക്ക് ഒരു വെർച്യുൽ റിക്രൂട്ട്മെന്റിനുള്ള ഉപാധിയായി മാറാനും, ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്ക് ഫോർച്യൂൺ 500 കാറ്റഗറിയിൽ പെടുന്ന മൾട്ടി നാഷണൽ കമ്പനികളിൽ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കാനും അവസരമൊരുക്കാൻ ഈ സംവിധാനത്തിന് സാധിച്ചു. പോർട്ടലിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്ക് അവരുടെ മികവിന്റെയും സാധ്യതയുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ തരം തിരിച്ച് ഓൺലൈൻ പരിശീലനം നൽകി റിക്രൂട്ട്മെന്റിന് സജ്ജമാക്കുന്നു.

ഈ സർക്കാർ നിലവിൽ വന്നതു വരെ അസാപ് പ്ലേസ്മെന്റ് പോർട്ടലിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത 377 ഉദ്യോഗാർത്ഥികളിൽ 47 പേർക്ക് തൊഴിൽ ലഭിച്ചിരുന്നു. ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലയളവിൽ 16101 പേർ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും, ഇതിൽ 7930 പേർ പ്ലേസ്മെന്റ് അവസരങ്ങൾക്ക് അർഹരാകും വിധം പ്രൊഫൈൽ അപ്ലോഷൻ പൂർത്തിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇവരിൽ 140 പേർക്ക് തൊഴിൽ ലഭിച്ചു. മറ്റുള്ളവരെ തൊഴിൽ സജ്ജരാക്കുന്നതിനുള്ള പരിശീലനം നൽകി വരുന്നു.

ഇന്റേൺഷിപ്പ്

അസാപിന്റെ സ്റ്റേറ്റ് ഇന്റേൺഷിപ്പ് പോർട്ടൽ (State Internship Portal) വഴി, ബിരുദവിദ്യാർത്ഥികൾക്കും, ബിരുദധാരികൾക്കും വിവിധ സർക്കാർ - സ്വകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഇന്റേൺഷിപ്പ് പരിശീലനത്തിനുള്ള അവസരം ലഭ്യമാക്കുന്നുണ്ട്. ബിരുദധാരികൾക്ക് ഒരു വർഷത്തെ 'ഗ്രാജുവേഷൻ പ്രൊബേഷൻ പ്രോഗ്രാം' ആയും, ബിരുദവിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സെമസ്റ്റർ ബ്രേക്ക് കാലയളവിൽ ഷോർട്ട് ടേം പ്രോഗ്രാം ആയുമാണ് ഇന്റേൺഷിപ്പ് നൽകുന്നത്. വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് വ്യവസായിക അന്തരീക്ഷം

പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുക, പരിശീലനം നൽകുക, തൊഴിൽ നൈപുണ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്നിവയാണ് ഇതിലൂടെ പ്രധാനമായി ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. വ്യവസായ, സേവന മേഖലയ്ക്ക് ആവശ്യമായ നൈപുണ്യം ചെറുപ്പക്കാരിൽ സൃഷ്ടിച്ചെടുക്കാൻ ഈ പദ്ധതി സഹായകരമാണ്. ഇതുവഴി മികച്ച തൊഴിലവസരവും ഉറപ്പാക്കുന്നു.

ഈ സർക്കാർ നിലവിൽ വന്നതു വരെ അസാപ് വഴി 469 പേരായിരുന്നു വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഇന്റേൺഷിപ്പ് പൂർത്തിയാക്കിയത്. ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലയളവിൽ 30 പേർ കൂടി വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഇന്റേൺഷിപ്പിന് ചേർന്നിട്ടുണ്ട്.

കമ്മ്യൂണിറ്റി സ്കിൽ പാർക്ക്

മാറ്റുന്ന തൊഴിൽ സാഹചര്യത്തിൽ മെച്ചപ്പെട്ട തൊഴിൽ നേടുന്നതിന് പൊതുസമൂഹത്തിനെ സജ്ജമാക്കാനായി ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ കേരള സർക്കാർ നടത്തിയ ഫലപ്രദമായ ഇടപെടലാണ് അസാപ് കമ്മ്യൂണിറ്റി സ്കിൽ പാർക്കുകൾ. 25000-ൽ അധികം ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണ്ണത്തിൽ അന്താരാഷ്ട്ര നിലവാരത്തിലുള്ള പരിശീലന സൗകര്യങ്ങളോടെയാണ് സ്കിൽ പാർക്കുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നത്. ഇത്തരത്തിൽ വിഭാവനം ചെയ്ത 16 സ്കിൽ പാർക്കുകളിൽ 9 എണ്ണം നിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കി പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന 7 സ്കിൽ പാർക്കുകളുടെ നിർമ്മാണപ്രവർത്തനം നടന്നു വരുന്നു.

നഴ്സസ് ട്രെയിനിങ്

സംസ്ഥാനത്തെ നഴ്സുമാരുടെ തൊഴിൽ ക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി അസാപ് പരിശീലനം നൽകി വരുന്നു. ഭാഷാ പരിശീലനം, ക്ലിനിക്കൽ പരിശീലനം, യു.കെ യിൽ പ്ലേസ്മെന്റ് എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ് പരിശീലനം. ഭാഷാ പരിശീലനത്തിനായി ബ്രിട്ടീഷ് കൗൺസിലുമായും, ക്ലിനിക്കൽ പരിശീലനത്തിനായി ആസ്റ്റർ ഡി.എം ഹെൽത്ത് കെയറുമായും അസാപ് ധാരണയിലെത്തിയിട്ടുണ്ട്. പരിശീലന പരിപാടിയുടെ ആദ്യ ഘട്ടം ഭാഷാ പരിശീലനമാണ്. ബ്രിട്ടീഷ് കൗൺസിലുമായി ചേർന്ന് IELTS പരീക്ഷയിൽ വിജയിക്കാൻ ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്ക് പരിശീലനം നൽകും. IELTS വിജയകരമായി പൂർത്തിയാക്കുന്ന ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്ക് യു.കെ.യിൽ പ്ലേസ്മെന്റ് അവസരങ്ങൾ നൽകുകയും, ക്ലിനിക്കൽ പരിശീലനം നൽകുകയും ചെയ്യും. ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലയളവിൽ 8 ബാച്ചുകളിലായി 106 നഴ്സുമാർക്ക് പരിശീലനം നൽകി.

എൻ.എസ്.കൃഷ്ണൻ നിലവാരത്തിൽ അസാപ് വികസിപ്പിച്ച കോഴ്സുകൾ

ഈ സർക്കാരിന്റെ കാലയളവിൽ അസാപ് വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത നാഷണൽ സ്കിൽസ് ക്വാളിഫിക്കേഷൻസ് ഫ്രെയിംവർക്ക് (NSQF) നിലവാരത്തിലുള്ള കോഴ്സുകളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു. ഈ കോഴ്സുകൾ നാഷണൽ കൗൺസിൽ ഫോർ വൊക്കേഷണൽ എജ്യൂക്കേഷൻ ആൻഡ് ട്രെയിനിംഗ് (NCVET) -ന്റെ അംഗീകാരത്തിനായി സമർപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ കൈക്കൊണ്ടു വരികയാണ്.

1. Advanced Communicative English

Trainer (NSQF Level 7)

Course Duration: 500 hours.

2. Business Analytics (NSQF Level 6)

Course Duration: 975 hours

3. Digital Marketing using AR/VR (NSQF Level 6)

Course Duration: 286 hours

ഇൻഡസ്ട്രി ഓൺ ക്യാമ്പസ് (IoC)

പരമ്പരാഗത അധ്യയനത്തിനൊപ്പം പ്രായോഗിക പരിശീലനത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും, വിദ്യാർത്ഥികളിൽ സംരംഭകത്വം വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനുമായി അസാപ്, കേരളത്തിലെ പോളിടെക്നിക് കോളേജുകളിൽ ഏകദേശം ഏഴ് കോടിയോളം രൂപയുടെ ഫാബ് ലാബ്, റോബോട്ടിക് കിറ്റ് തുടങ്ങിയ നൂതന സാങ്കേതിക ഉപകരണങ്ങൾ നൽകുകയുണ്ടായി. ഈ ഉപകരണങ്ങളുടെ കാര്യക്ഷമമായ പ്രവർത്തനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി, തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട പോളിടെക്നിക് കോളേജ് അധ്യാപകർക്ക് പത്തു ദിവസം നീളുന്ന പരിശീലനം അസാപ് നൽകി. 41 പോളിടെക്നിക് കോളേജുകളിലായി ഈ വർഷം 'ഇൻഡസ്ട്രി ഓൺ ക്യാമ്പസ്' എന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്. പോളിടെക്നിക്കുകളിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന വ്യവസായിക മാതൃകയിലൂടെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് അവർ അഭ്യസിച്ച കോഴ്സുകളുടെ പ്രായോഗിക കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള അവസരം ലഭിക്കും. 'പഠനത്തോടൊപ്പം വരുമാനവും' (Earn while you Learn) എന്ന ആശയം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുവാനും ഇൻഡസ്ട്രി ഓൺ ക്യാമ്പസിലൂടെ സാധിക്കും. ഈ പദ്ധതി വഴി വിവിധ വ്യവസായമേഖലകളുമായി സഹകരിച്ച് പോളിടെക്നിക്കുകളെ വ്യവസായ യൂണിറ്റുകളാക്കി മാറ്റുവാനും സാധിക്കും.

ജെൻഡർ ആക്ഷൻ പ്ലാൻ

2020-ൽ ജെൻഡർ ആക്ഷൻ പ്ലാൻ നടപ്പിലാക്കിയ ഏറ്റവും മികച്ച പ്രൊജക്റ്റിനുള്ള ഏഷ്യൻ ഡെവലപ്മെന്റ് ബാങ്കിന്റെ അംഗീകാരം അസാപിന് ലഭിച്ചു.

വിദേശ ഭാഷാ പരിശീലന കേന്ദ്രങ്ങൾ

യുവാക്കളുടെ ജനനസംഖ്യയിൽ മുൻപന്തിയിൽ നിൽക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ ഒന്നായ ഇന്ത്യയിൽ വിദേശ

രാജ്യങ്ങളിലെ തൊഴിൽ സാധ്യതകൾ വളരെയേറെയാണ്. അതതു രാജ്യങ്ങളിലെ പ്രാദേശിക ഭാഷ പഠനത്തിലൂടെ ജോലിസാധ്യതകൾ വർദ്ധിക്കും. ആ സാധ്യത മുന്നിൽ കണ്ട് ജാപ്പനീസ്, ഫ്രഞ്ച്, ജർമൻ, സ്പാനിഷ്, അറബിക്, IELTS/OET എന്നിവയിൽ അസാപ് കേരള പരിശീലനം നൽകി വരുന്നു.

നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫോർ സ്പീച്ച് ആൻഡ് ഹിയറിംഗുമായി അസോസിയേഷൻ (നീഷ്)

നീഷിലെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് വിവിധ നൈപുണ്യ കോഴ്സുകളും ഫൗണ്ടേഷൻ കോഴ്സുകളും നൽകുന്നതിന് 2017-ൽ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സ്പീച്ച് ആൻഡ് ഹിയറിംഗുമായി (നീഷ്) അസാപ് കേരള സഹകരിച്ചു. അസാപ് കേരള നീഷ് വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് അതിന്റെ അടിസ്ഥാന മൊഡ്യൂളിൽ പരിശീലനം നൽകി. ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിൽ പരിശീലനം നേടിയ നൈപുണ്യ വികസന എക്സിക്യൂട്ടീവുകളാണ് പരിശീലനം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത്.

ഷീ-സ്കിൽസ്

സ്കീകളുടെ നൈപുണ്യ പരിശീലനത്തിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ. പതിനഞ്ച് വയസ്സിന് മുകളിലുള്ള കേരളത്തിലെ സ്കീകൾക്ക് മാത്രമായി 2019ലാണ് ഷീ-സ്കിൽസ് ആരംഭിച്ചത്. വിപണന നൈപുണ്യങ്ങൾ പഠിക്കാൻ സൗകര്യമൊരുക്കി, സാമ്പത്തികമായി സ്വയംപര്യാപ്ത കൈവരിക്കാൻ അവരെ സഹായിച്ചും, വരുമാനവും അവസരങ്ങളുമായി അവരെ ബന്ധിപ്പിച്ചും സ്കീകളുടെ ജീവിതനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് നൈപുണ്യ പരിശീലന സംരംഭം നടപ്പിലാക്കിയത്. പരിപാടിയിൽ 5,529 സ്കീകൾക്ക് പരിശീലനം നൽകി.

പ്രൊഫഷണൽ സ്റ്റുഡന്റ് സമ്മിറ്റ്

ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ അസാപ് കേരളയെ നോഡൽ ഏജൻസിയാക്കി രണ്ട് പ്രൊഫഷണൽ സ്റ്റുഡന്റ് സമ്മിറ്റുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. 2019, 2020 വർഷങ്ങളിൽ സംഘടിപ്പിച്ച ഉച്ചകോടിയിൽ വെച്ച് വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് വിവിധ മേഖലകളിൽ നിന്നുള്ള പ്രൊഫഷണലുകളുമായി സംവദിക്കാനുള്ള അവസരം ലഭിച്ചു.

സമത്വ - 2019

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സ്കീകളുടെ കുറഞ്ഞ പങ്കാളിത്തം ഉൾപ്പെടുന്ന വിവിധ വശങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഭാഗമായി 2019-ൽ അസാപ്

കേരള കേരളത്തിലെ വ്യവസായങ്ങളിലും ബിസിനസ്സുകളിലും തൊഴിലിൽ ലിംഗസമത്വം വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്ന വിഷയത്തിൽ 'സമത്വ' എന്ന ശിൽപശാല സംഘടിപ്പിച്ചു.

ദേശീയ യോഗ്യതാ രജിസ്റ്ററിലെ അസാപ്

യോഗ്യതകൾ

നാഷണൽ സ്കിൽ ക്വാളിഫിക്കേഷൻ ഹ്രയിംവർക്കിൽ ദേശീയ തലത്തിൽ 12 നൈപുണ്യ യോഗ്യതകൾക്കുള്ള അവാർഡ് നൽകുന്ന സ്ഥാപനമാണ് അസാപ് കേരള. ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് അനുയോജ്യമായ ഹൈ-ലെവൽ ഫ്യൂച്ചറിസ്റ്റിക് വൊക്കേഷണൽ ട്രെയിനിംഗ് പ്രോഗ്രാമുകളുടെ വിഭാഗത്തിലാണ് മിക്ക കോഴ്സുകളും വരുന്നത്.

കമ്മ്യൂണിക്കേറ്റീവ് ഇംഗ്ലീഷ് ട്രെയിനർ

കമ്മ്യൂണിക്കേറ്റീവ് ഇംഗ്ലീഷ് ട്രെയിനർ എന്നത് ബിരുദധാരികളെ മുദ്ര നൈപുണ്യ പരിശീലകരാക്കുന്നതിനായി അസാപ് കേരള വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത ഒരു NSQF ലെവൽ-6 യോഗ്യതയാണ്.

റീബൂട്ട് കേരള ഹാക്കത്തോൺ

സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ വിവിധ വകുപ്പുകളിൽ നിന്നും, ആധുനിക സാങ്കേതികവിദ്യകളുടെ സഹായത്തോടെ കാര്യനിർവഹണം മെച്ചപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം നിർദേശിക്കാൻ അസാപ് 'റീബൂട്ട് കേരള ഹാക്കത്തോൺ 2020' ലൂടെ (*Reboot Kerala Hackathon*) കോളേജ്, പോളിടെക്നീക് വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് അവസരം നൽകി. വിജയകരമായി പൂർത്തിയാക്കിയ ആദ്യ സീസണിന്റെ തുടർച്ചയെന്നോണം റീബൂട്ട് കേരള ഹാക്കത്തോൺ 2.0 എന്ന പദ്ധതി നടത്തുവാൻ അസാപ് താല്പര്യപ്പെടുന്നു. വ്യവസായരംഗത്തെ വിവിധ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് അക്കാഡമിക് സമൂഹത്തിന്റെയും വിദ്യാർത്ഥി സമൂഹത്തിന്റെയും പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും, അതുവഴി വിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിൽ സംരംഭകത്വം വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനാണ് ഹാക്കത്തോണിന്റെ രണ്ടാം പതിപ്പ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. റീബൂട്ട് കേരള ഹാക്കത്തോൺ 2020-ന് സമാനമായി പുതിയ പതിപ്പിൽ 7 സോഫ്റ്റ് വെയർ തീമുകളിലും 3 ഹാർഡ് വെയർ തീമുകളിലുമായി മൊത്തം 10 ഹാക്കത്തോണുകളും തുടർന്ന് ഒരു ഗ്രാൻഡ് ഫിനാലെയും ഉൾപ്പെടും.

ആസൂത്ര - പ്ലേസ്മെന്റ് ഡ്രൈവ്

ആസൂത്ര പ്ലേസ്മെന്റ് ഡ്രൈവിന്റെ ഭാഗമായി, EY, UST Global, NEST, പോലുള്ള മുൻനിര കമ്പനികളായ ഫോർച്യൂൺ 500 MNC കളുമായി അസാപ് സഹകരിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാന ഇന്റേൺഷിപ്പ് പോർട്ടൽ

ഇന്റേൺഷിപ്പ് പോർട്ടൽ വിദ്യാർത്ഥികളെ വ്യവസായങ്ങളുമായും സംസ്ഥാന സർക്കാർ വകുപ്പുകളുമായും, പ്രത്യേകിച്ച് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പുകളുമായും സാങ്കേതിക ജോലികൾക്കായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്നു. 'ചെയ്തു പഠിക്കുക' എന്ന പെഡഗോഗി നടപ്പിലാക്കാനാണ് പോർട്ടൽ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

കണക്ട് വർക്ക്

അഭ്യസ്തവിദ്യരായ യുവാക്കളെ അവരുടെ ഇഷ്ടത്തിനനുസരിച്ച് ജോലി കണ്ടെത്തുന്നതിന് സഹായിക്കുന്നതിനായി, കുടുംബശ്രീ സംസ്ഥാന മിഷനുമായി ചേർന്ന്, 'കണക്ട് ടു വർക്ക്' എന്ന തൊഴിലധിഷ്ഠിത പരിശീലന പരിപാടി അസാപ് കേരള ആരംഭിച്ചു. 'കണക്ട് ടു വർക്ക്' എന്നത് സോഫ്റ്റ് സ്കില്ലുകളുടെ അഭാവം ഉൾപ്പെടെ വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ട വിദ്യാഭ്യാസരായ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളെ സഹായിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളതാണ്. സംരംഭത്തിന്റെ ഭാഗമായി, പങ്കെടുത്ത 2,200 പേരിൽ 350 പേർ പ്രമുഖ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ തൊഴിൽ നേടി.

സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള

സ്ഥാപനങ്ങളിലേക്കുള്ള ഹാണ്ടഷൻ

സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളിലെ 209 ആളുകൾക്ക് അസാപ് കേരള പരിശീലനം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

മൊഡ്യൂൾ കുടുംബശ്രീക്ക് സോഫ്റ്റ് സ്കിൽ-

മോട്ടിവേഷൻ പരിശീലനം

ദീൻ ദയാൽ ഉപാധ്യായ കൗശല്യ യോജന വഴി കുടുംബശ്രീ നടത്തുന്ന 130 ബാച്ചുകൾക്ക് അസാപ് കേരള വഴി സോഫ്റ്റ് സ്കിൽസ്-മോട്ടിവേഷൻ പരിശീലനം നൽകി.

സൗജന്യ ഓൺലൈൻ ലൈവ് ക്ലാസുകൾ

കോവിഡ് കാലത്ത് കോളേജുകളിലെയും സർവകലാശാലകളിലെയും ഫാക്കൽറ്റി അംഗങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ആർട്സ് ആൻഡ് സയൻസ്, എഞ്ചിനീയറിംഗ്, ആർക്കിടെക്ചർ, പോളിടെക്നിക് കോളേജുകളിലെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായി അസാപ് കേരള സൗജന്യ ഓൺലൈൻ ക്ലാസുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

മൊത്തം 361 ഓൺലൈൻ തത്സമയ സെഷനുകൾ നടത്തി. 67,281 വിദ്യാർത്ഥികൾ ക്ലാസുകളിൽ പങ്കെടുത്തു.

സൗജന്യ ഓൺലൈൻ വെബിനാർ സീരിസ്

വിവിധ മേഖലകളിലെ പുതിയ സംഭവവികാസങ്ങളെയും തൊഴിൽ അവസരങ്ങളെയും കുറിച്ച് അവബോധം നൽകുന്നതിനായി അസാപ് കേരള സൗജന്യ വെബിനാറുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. 2020 ഏപ്രിൽ, മെയ്, ജൂൺ മാസങ്ങളിലായി 205 വെബിനാറുകൾ നടത്തി.

സ്കിൽ ടോക്ക്സ് - ഓൺലൈൻ പരിശീലന പരിപാടി

ഔദ്യോഗിക യൂട്യൂബ് ചാനലിൽ ചലച്ചിത്ര നിർമ്മാണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഓൺലൈൻ പരിശീലന പരമ്പരയായ സ്കിൽ ടോക്ക്സ് ആരംഭിച്ചു.

ഓൺലൈൻ ഇന്റർഫേസിലൂടെ നൈപുണ്യ

വിദ്യാഭ്യാസത്തിലേക്കുള്ള പ്രവേശനക്ഷമത

മെച്ചപ്പെടുത്തൽ

അസാപ് കേരള ഡിജിറ്റൽ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളിലൂടെ വൈവിധ്യമാർന്ന നൈപുണ്യ കോഴ്സുകൾ നൽകുന്നു. അതുവഴി പൊതുജനങ്ങൾക്ക് നൈപുണ്യ കോഴ്സുകളിലേക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നു. അഗ്രികൾച്ചർ & ഫുഡ് പ്രോസസിംഗ്, റബ്ബർ, കയർ & നാളികേരം തുടങ്ങിയ ക്ലസ്റ്ററുകളിൽ പെട്ടതാണ് ASAP കേരളയുടെ സാങ്കേതികേതര ഓൺലൈൻ കോഴ്സുകൾ.

ഏജൻസികളിൽ നിന്നുള്ള ധനസഹായം

ഉയർന്ന ഓർഡർ കോഴ്സുകളിൽ ചേരുന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് ഫണ്ട് സപ്പോർട്ട് നൽകുന്നതിന് നബാർഡ്, നോർക്ക തുടങ്ങിയ ഏജൻസികളുമായി അസാപ് കേരള സഹകരിച്ചിരുന്നു. നബാർഡിന്റെ ധനസഹായത്തോടെ ഗ്രാഫിക് ഡിസൈനർ പ്രോഗ്രാമിൽ 58 ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്കും നോർക്കയുടെ ധനസഹായത്തോടെ ക്ലൗഡ് കമ്പ്യൂട്ടിംഗിലും ആർട്ടിഫിഷ്യൽ ഇന്റലിജൻസിലും 150-ൽ അധികം ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്കും അസാപ് കേരള വഴി പരിശീലനം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

(ബി) പതിനാലാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി നടപ്പാക്കുന്ന പദ്ധതികൾ ഏതൊക്കെയാണെന്നും എവിടെയെല്ലാം നടപ്പാക്കുന്നുവെന്നും വ്യക്തമാക്കാമോ?

(ബി) **1. നൈപുണ്യ പരിശീലന പദ്ധതികൾ**
എ) എഞ്ചിനീയറിംഗ്, പോളിടെക്നിക്, ആർട്സ് ആൻഡ് സയൻസ് കോളേജുകളിൽ നിന്ന് പരിശീലനം നേടി ഇറങ്ങുന്ന വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും അഭ്യസ്ത വിദ്യരായ ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾക്കും അനുയോജ്യമായ നൂതന തൊഴിൽ കോഴ്സുകൾ നൽകി തൊഴിൽ സജ്ജരാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതുകൂടാതെ, സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് നൈപുണ്യ പരിശീലനം നൽകാനും അസാപ് കേരള ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

ബി) വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളുമായും ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റുകളുമായും സംയോജിച്ച സ്ത്രീകൾക്കായി പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പിലാക്കുന്നതാണ്.

സി) LGBT വിഭാഗത്തിന് പ്രത്യേക പരിശീലന പരിപാടി.

ഡി) SC/ST ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റുകളുമായി ചേർന്ന് SC/ST വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തീകരിച്ചവർക്കും പഠിതാക്കൾക്കും നൂതന നൈപുണ്യ കോഴ്സുകളിൽ പരിശീലനം.

ഇ) ഫിഷറീസ് വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് അസാപ് കേരള മുഖാന്തരം ഡിജിറ്റൽ മാർക്കറ്റിംഗ്, കപ്പാസിറ്റി ബിൽഡിംഗ് മുതലായ കോഴ്സുകൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

എഫ്) എം.ആർ.എസ് സ്കൂളുകളിലെ എട്ടാം തരം മുതലുള്ള പഠിതാക്കൾക്കായി പഠനത്തോടൊപ്പം തന്നെ ഭാഷ പരിശീലനവും തൊഴിലധിഷ്ഠിത പരിശീലനവും നൽകുന്ന പദ്ധതി.

ജി) ഹൈസ്കൂൾ ഹയർ സെക്കന്ററി കോളേജ് വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഭാഷാ നൈപുണ്യവും സാങ്കേതിക വൈദഗ്ദ്ധ്യവും വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായുള്ള കോഴ്സ്.

എച്ച്) അംഗനവാടി വർക്കേഴ്സിന് വേണ്ടിയുള്ള പ്രത്യേക കോഴ്സുകൾ. തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പുമായി യോജിച്ച അസംഘടിത മേഖലയിൽ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന തൊഴിലാളികളുടെ നൈപുണ്യ ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും വിദഗ്ധ തൊഴിലാളികളാക്കി മാറ്റി തൊഴിൽ സേനയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താനുള്ള പദ്ധതി.

ഐ) ഇൻഡസ്ട്രിയുമായി ചേർന്ന് അസാപിന്റെ കമ്മ്യൂണിറ്റി സ്കിൽ പാർക്കുകൾ വഴിയും മറ്റു സെന്ററുകൾ വഴിയും പരിശീലനം നൽകി അവരെ ഗിഗ് ഇക്കോണമി വഴി ജോലി നൽകുവാൻ ഉള്ള കോഴ്സുകൾ (work near home).

ജെ) നോർക്ക റൂട്ട്സും സമാനമായ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ചേർന്ന് വിദേശത്തിൽ നിന്ന് തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെട്ട് വന്നവർക്കായുള്ള പുനരധിവാസ പദ്ധതികൾ.

കെ) ആരോഗ്യ മേഖലയിലും ടെക്നിക്കൽ രംഗത്തും വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന വിദേശ തൊഴിൽ അവസരങ്ങളെ കണക്കിൽ എടുത്തുകൊണ്ട് വിദേശ ഭാഷ പരിശീലനം.

2. പ്രാദേശിക തലങ്ങളിലെ നൈപുണ്യ വികസനം
നൈപുണ്യ വികസന പ്രവർത്തികളുടെ പ്രയോജനം സമൂഹത്തിലെ താഴെത്തട്ടിലുള്ളവർക്കും പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടവർക്കും ലഭ്യമാകും വിധം, പതിനാലാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതി കാലയളവിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് പ്രാദേശിക സാമ്പത്തിക വികസനത്തിന് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള നൈപുണ്യ വികസന പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ അസാപ് പദ്ധതിയിടുന്നു. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ചേർന്ന് നൈപുണ്യ വികസന പരിശീലന പരിപാടികൾ ഈ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി സംഘടിപ്പിക്കുവാനും അതിലൂടെ പ്രാദേശിക തലത്തിലെ നൈപുണ്യ വിടവ് നികത്തി ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം ഉയർത്തുക വഴി ഗ്രാമീണ സമ്പദ്ഘടന പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുവാൻ ഈ പദ്ധതി ലക്ഷ്യമിടുന്നു. യുവാക്കൾക്കിടയിലെ തൊഴിലില്ലായ്മ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള ശാശ്വത പരിഹാരമായി മാറാൻ ഈ പദ്ധതിക്ക് കഴിയും.

3. സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസ്

വ്യവസായ ആവശ്യങ്ങളും യുവാക്കളുടെ നൈപുണ്യവും തമ്മിലുള്ള വിടവ് നികത്തുന്നതിന് വ്യവസായ പ്രമുഖരുമായി സഹകരിച്ച് ഒരു വ്യവസായ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ആവാസവ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കാൻ അസാപ് കേരള ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. ഇതിനായി സി.എസ്.പി കളമശ്ശേരി, സി.എസ്.പി കഴക്കൂട്ടം, സി.എസ്.പി കുളക്കട, സി.എസ്.പി പാണ്ടിക്കാട്, സി.എസ്. പി പാമ്പാടി, സി.എസ്.പി ചാത്തന്നൂർ എന്നീ സ്കീൽ പാർക്കുകൾ വിവിധ നൂതന നൈപുണ്യ മേഖലകളിലെ സെന്റർ ഓഫ് എക്സലൻസ് ആക്കി മാറ്റുവാനും അസാപ് ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

4. പുതിയ NSQF വിന്യസിച്ച നൈപുണ്യ കോഴ്സുകൾ വികസിപ്പിക്കൽ

വ്യവസായങ്ങളുമായും സർക്കാർ വകുപ്പുകളുമായും സഹകരിച്ച് NSQF-നൊപ്പം 100 നൈപുണ്യ കോഴ്സുകൾ വികസിപ്പിക്കാനും വിന്യസിക്കാനും അസാപ് കേരള പദ്ധതിയിടുന്നു. കോഴ്സുകൾ അപ്പ് സ്കില്ലിങ്ങ് സഹായകരമാകുന്ന തരത്തിൽ ഒരു ഹ്രസ്വകാല ആർ.പി.എൽ മോഡലാക്കി മാറ്റാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ രൂപകല്പന ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

5. ഇൻഡസ്ട്രി കണക്ടും ഇൻഡസ്ട്രി സർട്ടിഫിക്കേഷനും

വ്യവസായ-കണക്ട് പ്രോഗ്രാമുകളുടെ ഒരു പരമ്പര അസാപ് ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതിൽ വിവിധ വ്യവസായങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള പ്രതിനിധികൾ അസാപ് കേരള വികസിപ്പിച്ച കോഴ്സുകൾ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യും, അതുവഴി അവരുടെ ജീവനക്കാരുടെ നൈപുണ്യവും പുനർ നൈപുണ്യവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കും.

6. കേരള നൈപുണ്യ അക്രഡിറ്റേഷൻ പ്ലാറ്റ്ഫോം (KSAP)

എൻ.സി.വി.ഇ.ടി -ൽ നിന്നും ലഭിച്ച ഡ്യൂവൽ റെക്കഗ്നിഷൻ പദവിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേരളത്തിലെ നൈപുണ്യ പരിശീലന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നിലവാരം ഉയർത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി അസാപ് കേരള ഇത്തരം സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കേന്ദ്രങ്ങളെ അക്രഡിറ്റ് ചെയ്യാനും അവയുടെ കോഴ്സുകളെ അഫിലിയേറ്റ് ചെയ്യാനും ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി കെ-സാപ് (KSAP) അക്രഡിറ്റേഷൻ പ്ലാറ്റ്ഫോം അവതരിപ്പിക്കാനും പദ്ധതിയിടുന്നു.

7. ഇൻഡസ്ട്രി ഓൺ കാമ്പസ് (IoC)

ഇൻഡസ്ട്രി ഓൺ കാമ്പസ് പദ്ധതി കൂടുതൽ വിപുലീകരിക്കുന്നതിനും, കൂടുതൽ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഇൻഡസ്ട്രി ഓൺ കാമ്പസ് യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി വിവിധ കമ്പനികളും സർക്കാർ-സർക്കാർ ഇതര ഓർഗനൈസേഷനുകൾ എന്നിവയുമായി ചർച്ചകൾ പുരോഗമിക്കുന്നു. ഇതേവരെ എട്ടു സ്ഥാപനങ്ങളിലായി 29 യൂണിറ്റുകൾ രൂപീകരിക്കുകയും അവയിൽ നാല് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഉല്പാദന പ്രക്രിയ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. മറ്റുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളിൽ പദ്ധതി വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ പുരോഗമിക്കുന്നു.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ